

Notitie

Aan : Kees Luijt
Van : Roel van de Laar, Gerard Litjens
Datum : 12 november 2010
Kopie : Gert-Jan Meulepas en archief
Onze referentie : 9S9885.D2/N0002/901971/MJANS/Nijm

Betreft : Vergunningaanvraag Flora- en Faunawet

Inleiding

Voor het Ruimte voor de Rivier project "Uiterwaardvergraving Brakelse Benedenwaarden en dijkverlegging Polder het Munnikenland" wordt een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet aangevraagd.

Voor de ontheffingsaanvraag is in 2007 uitgebreid onderzoek gedaan naar de verspreiding van flora en fauna binnen het plangebied (Ecogroen Advies, Ecologisch onderzoek Munnikenland, 26 november 2007).

De uitvoering van het project Munnikenland is gepland vanaf 2011. Voor de ontheffingsaanvraag is het van belang dat de natuurgegevens voldoende actueel zijn. Ten aanzien van tabel 3-soorten geldt dat de natuurgegevens niet ouder dan 3 jaar mogen zijn. Voor tabel 2-soorten mogen gegevens niet ouder zijn dan 5 jaar, mits de omstandigheden ter plaatse niet gewijzigd zijn.

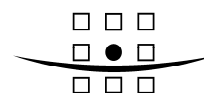
Voor de ontheffingsaanvraag is derhalve voor de tabel 3-soorten een aanvullend natuuronderzoek verricht. De resultaten van het onderzoek zijn beschreven in de rapportage "Faunakartering Munnikenland 2010" (Natuurbalans - Limes Divergens, 2 november 2010).

In deze notitie worden de resultaten van beide onderzoeken vertaald naar een overzicht van soorten waar ontheffing voor aangevraagd dient te worden.

Aangetroffen soorten en effectbeoordeling

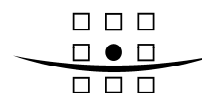
De activiteiten in het kader van project Munnikenland worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode (Gedragscode Flora- en Faunawet voor waterschappen, Uni van Waterschappen, oktober 2006) en daarop gebaseerde werkprotocollen (Uitwerking van maatregel-protocollen ter bescherming van soorten, Natuurbalans - Limes Divergens, juli 2008). Hieruit volgt een vrijstelling voor de soorten van tabel 2 en broedvogels die niet jaarrond beschermd zijn. Voor deze soorten wordt dan ook geen ontheffing aangevraagd (zie ook stroomschema in bijlage 1).

Voor soorten van tabel 3 en broedvogels met jaarrond beschermde nesten geldt wel een ontheffingsplicht. In de onderstaande tabel zijn de resultaten van het onderzoek uit 2010 samengevat. Per soort is aangegeven waar deze zijn aangetroffen en of er sprake is van mogelijk negatieve effecten door de uitvoering van het project Munnikenland.

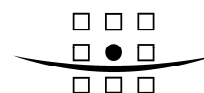

Tabel 1: Effectbeoordeling waargenomen soorten tabel 3 en broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Soort	Waarnemingslocatie	Effecten
Poelkikker	Waarden bij Loevestein	Er zijn geen activiteiten ter plaatse van de aangetroffen soorten. Hydrologische situatie blijft gelijk.
	Bloemplaat	Huidige biotopen zijn suboptimaal, omdat de uiterwaard periodiek inundeert. Locatie wordt geheel vergraven. Ter mitigatie worden in het tussendijks gebied 3 nieuwe amfibiepoelen aangelegd. Daarnaast ontstaan na herinrichting nieuwe ondiepe wateren zowel in de Brakelse Benedenwaarden als in de polder Munnikenland, die kunnen dienen als voortplanting- en landbiotoop.
	Terrein Dunea	Er zijn geen activiteiten ter plaatse van de aangetroffen soorten. Hydrologische situatie blijft gelijk.
Heikikker	Waarden bij Loevestein	Huidige biotopen zijn suboptimaal, omdat de waarden periodiek inunderen. Locatie wordt geheel vergraven bij verwijdering huidige dijk. Ter mitigatie worden in het tussendijks gebied 3 nieuwe amfibiepoelen aangelegd. Daarnaast ontstaan na herinrichting nieuwe ondiepe wateren zowel in de Brakelse Benedenwaarden als in de polder Munnikenland, die kunnen dienen als voortplanting- en landbiotoop.
	Brakelse Benedenwaarden	Huidige biotopen zijn suboptimaal, omdat de uiterwaard periodiek inundeert. Locaties worden geheel vergraven. Ter mitigatie worden in het tussendijks gebied 3 nieuwe amfibiepoelen aangelegd. Daarnaast ontstaan na herinrichting nieuwe ondiepe wateren zowel in de Brakelse Benedenwaarden als in de polder Munnikenland, die kunnen dienen als voortplanting- en landbiotoop.
	Terrein Dunea	Er zijn geen activiteiten ter plaatse van de aangetroffen soorten. Hydrologische situatie blijft gelijk.
	Tussendijks gebied	Peil wordt licht verhoogd van NAP+0,25 m (zomerpeil) naar NAP+0,6 m, waardoor huidige locatie mogelijk ongeschikt worden. Door peilopzet ontstaat in het tussendijks gebied voldoende nieuw areaal (ca. 2 ha) aan ondiepe poelen die geschikt zijn voor vestiging. Aanvullend worden ter mitigatie 3 nieuwe amfibiepoelen aangelegd in het tussendijks gebied.
	Boezem van Brakel	Er zijn geen activiteiten ter plaatse van de aangetroffen soorten. Hydrologische situatie blijft gelijk.
Kamsalamander	Gebied rondom slot Loevestein	Er zijn geen activiteiten ter plaatse van de aangetroffen soorten. Hydrologische situatie blijft gelijk.
	Brakelse Benedenwaarden	Huidige biotopen zijn suboptimaal, omdat de uiterwaard periodiek inundeert. Locaties worden geheel vergraven. Ter mitigatie worden in het tussendijks gebied 3 nieuwe amfibiepoelen aangelegd. Daarnaast ontstaan na herinrichting nieuwe ondiepe wateren zowel in de Brakelse Benedenwaarden als in de polder Munnikenland, die kunnen dienen als voortplanting- en landbiotoop.
	Terrein Dunea	Er zijn geen activiteiten ter plaatse van de aangetroffen soorten. Hydrologische situatie blijft gelijk.
	Tussendijks gebied	Peil wordt licht verhoogd van NAP+0,25 m (zomerpeil) naar NAP+0,6 m, waardoor huidige locaties (ca. 0,5 ha) mogelijk ongeschikt worden. Door peilopzet ontstaat in het tussendijks gebied voldoende nieuw areaal (ca. 2 ha) aan ondiepe poelen die geschikt zijn voor vestiging. Aanvullend worden ter mitigatie 3 nieuwe amfibiepoelen aangelegd in het tussendijks gebied.

Soort	Waarnemingslocatie	Effecten
Bittervoorn	Gebied rondom slot Loevestein	Er zijn geen activiteiten ter plaatse van de aangetroffen soorten. Hydrologische situatie blijft gelijk.
	Waarden bij Loevestein	Er zijn geen activiteiten ter plaatse van de aangetroffen soorten. Hydrologische situatie blijft gelijk.
	Buitenpolder het Munnikenland	Door aanleg van de nieuwe dijk worden enkele locaties bij de Schouwendijk aangetast. Daar staat tegenover dat de inundatiefrequentie van de polder Munnikenland toeneemt en er nieuwe wateren ontstaan. Hierdoor neemt het verspreidingsgebied van de Bittervoorn netto toe, waardoor er gunstig effect ontstaat op het instandhoudingsdoel.
Grote Modderkruiper	Buitenpolder het Munnikenland	Soort aangetroffen bij Munnikenlandse Waalkade. De inundatiefrequentie neemt hier toe, waardoor locatie mogelijk ongeschikt wordt als leefgebied. Door het ontstaan van nieuwe wateren in het tussendijks gebied neemt het verspreidingsgebied van de Grote Modderkruiper toe.
	Tussendijks gebied	Peil wordt licht verhoogd van NAP+0,25 m (zomerpeil) naar NAP+0,6 m, waardoor verspreidingsgebied van de Grote Modderkruiper toeneemt en er een gunstig effect ontstaat op het instandhoudingsdoel.
	Boezem van Brakel	Er zijn geen activiteiten ter plaatse van de aangetroffen soorten. Hydrologische situatie blijft gelijk.
Rivierrombout	Brakelse Benedenwaarden	Er worden 2 kribvakken vergraven voor de aanleg van de bovenstroomse geul. Door de toename van de rivierdynamiek neemt het oppervlak aan zandige/slikkige oevers toe in de Brakelse Benedenwaarden, hetgeen ook het geschikt leefgebied van de Rivierrombout zal uitbreiden.
Waterspitsmuis	Gehele plangebied	Waarschijnlijk komt de Waterspitsmuis in lage dichtheden voor langs watergangen en plassen in de Waarden bij Loevestein en Brakelse Benedenwaarden. Inundatiefrequentie van deze gebieden blijven gelijk aan de huidige situatie. Bestaande watergangen in de Waarden van Loevestein en worden niet aangetast. Watergangen in de Brakelse Benedenwaarden worden mogelijk wel tijdelijk aangetast. Na herinrichting neemt het leefgebied toe ondermeer door de nieuwe geïsoleerde wateren in polder Munnikenland.
Bever	Niet waargenomen	-
Vleermuizen (Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis, Watervleermuis, Baardvleermuis, Gewone groot-oorvleermuis)	Gehele plangebied	De houtwal in de Brakelse Benedenwaarden wordt verwijderd. Deze houtwal is geschikt als foerageerbiotoop. Indien aanwezig, dan zal het naar inschatting om kleinere aantallen dieren gaan. Het is daarnaast te verwachten dat een beperkt deel van de in de Batterij van Brakel overwinterende dieren foerageert in het populierenbosje. In de directe omgeving van de batterij zijn voldoende foerageermogelijkheden aanwezig voor de in het fort verblijvende vleermuizen, zodat de dieren voor hun voedselvoorziening niet afhankelijk zijn van het bosje. Op grond van voorgaande kan aangenomen worden dat het tijdelijke verlies aan foerageerbiotoop ten gevolge van de kap van het populierenbosje niet zal leiden tot een effect op de gunstige staat van instandhouding van de in het gebied aanwezige vleermuizen (Bron: De waarde van een houtwal in de Brakelse Benedenwaarden voor vleermuizen, VZZ, april 2009). Voor overige locaties geldt dat er geen activiteiten zijn die een negatief effect hebben op het foerageergebied en/of de vaste verblijfplaatsen. Door natuurontwikkeling in de polder Munnikenland wordt het foerageergebied sterk vergroot. Dit geldt tevens voor de waargenomen baltende vleermuizen in de Waarden bij Loevestein.

Soort	Waarnemingslocatie	Effecten
Ooievaar	Terrein Dunea	Er zijn geen activiteiten ter plaatse van het aangetroffen nest. Na herinrichting wordt areaal aan bos aanzienlijk vergroot, waardoor er meer mogelijkheden ontstaan voor nestplaatsen.
Havik	Waarden bij Loevestein	Een horst bevindt zich in het Mathijsbos. Het nest wordt niet aangetast. Na herinrichting wordt areaal aan bos aanzienlijk vergroot, waardoor er meer mogelijkheden ontstaan voor nestplaatsen.
Kerkuil	Slot Loevestein	Kerkuil is aanwezig op het Slot. Geen aantasting nest.
Buizerd	Gebied rondom slot Loevestein	Een paar huist mogelijk in een populier op de vestigingswal van Slot Loevestein. Deze wal wordt niet aangetast.
	Brakelse Benedenwaarden	In het zuidelijk deel van de houtwal (rij populieren) van de Brakelse Benedenwaarden is een nest aangetroffen. Tijdens onderzoek in 2009 is aangetoond dat het nest niet recent bewoond is. De populieren zullen worden gerooid. De herinrichting zal op termijn een groot areaal aan geschikte broedlocaties (zachthoutoobos) voor deze soort opleveren, hetgeen de gunstige staat van instandhouding zal bevorderen. Daarnaast betreft het geen zeer kritische soort, die relatief algemeen is in deze streek (Ecogroen, 2007).
	Terrein Dunea	Er zijn geen activiteiten ter plaatse van het aangetroffen nest.

Mitigatie

Onderstaand is de mitigatie van de amfibiesoorten toegelicht. Voor een volledig overzicht van alle mitigerende maatregelen wordt verwezen naar de rapportage Faunakartering 2010 (Natuurbalans – Limes Divergens, 2010)

In het inrichtingsplan zijn mitigerende maatregelen voorzien voor amfibieën door in het binnendijks gebied rond de Kaveling drie kleine geïsoleerde wateren te graven (zie bijlage 2). Dit grazige gebied heeft in de huidige situatie weinig natuurwaarde. Voor het ontwerp is het belangrijk dat de wateren dicht bij elkaar gelegen zijn (op een afstand van maximaal 400 meter van elkaar), ondiep zijn (niet meer dan 0,5 tot maximaal 1,0 meter) en een doorsnede hebben van ten minste 10 meter, maar liever groter 20 tot 30 meter (Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, Uchelen, 2006). Rekening houdend met mogelijk kroosvorming, droogvallen en verlanding worden drie poelen aangelegd met variërende maten (15 m. breed x 0,5 m. diep, 20 m. breed x 0,6 m. diep, 25 m. breed x 0,7 m. diep).

Uit de studie van Royal Haskoning naar geohydrologische effecten van de herinrichting blijkt dat in het tussendijks gebied aanzienlijke vernatting zal optreden door kwel. Kwelwater is relatief schoon en nutriëntarm, en kwalitatief zeer geschikt.

Conclusie

In de onderstaande tabel is op basis van de effectbeoordeling per soort aangegeven of ontheffing in het kader van de Flora en Faunawet aan de orde is en wat het effect van de herinrichting heeft op de gunstige staat van instandhouding.

Tabel 2: Conclusie per soort

Soort	Ontheffing nodig	Effect op gunstige staat van instandhouding
Poelkikker	Ja	Neutraal
Heikikker	Ja	Neutraal
Kamsalamander	Ja	Neutraal
Bittervoorn	Ja	Positief
Grote Modderkruiper	Ja	Positief
Rivierrombout	Ja	Neutraal
Waterspitsmuis	Ja	Neutraal
Bever	Nee	Positief
Vleermuizen (7 soorten)	Nee	Neutraal
Ooievaar	Nee	Positief
Havik	Nee	Positief
Kerkuil	Nee	Neutraal
Buizerd	Ja	Positief

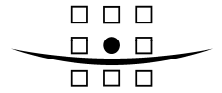
Nijmegen, 12 november 2010

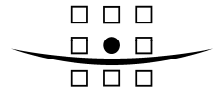
Roel van de Laar

Bijlage(n):

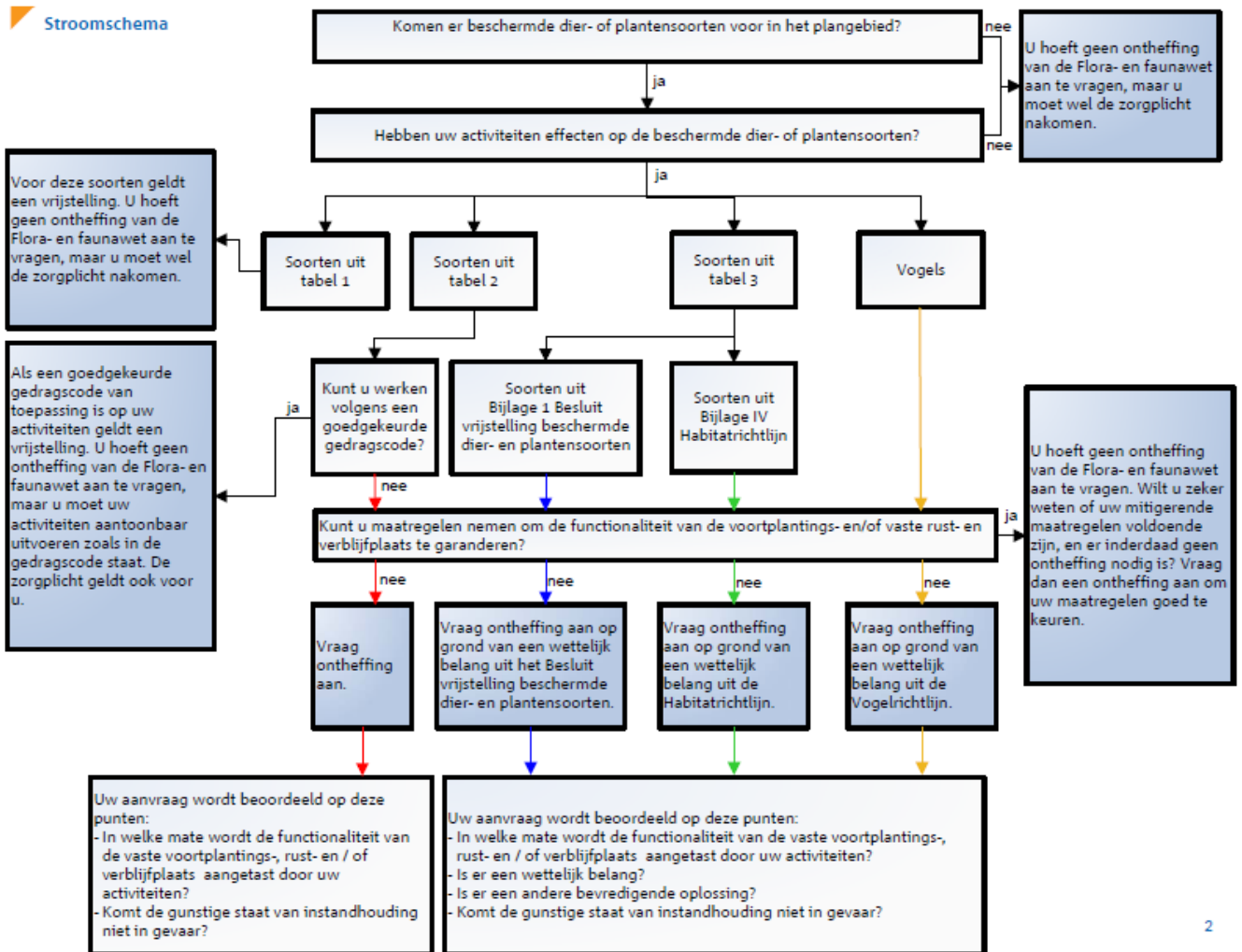
1. Stroomschema "Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en Faunawet" (Dienst Regelingen, 2009)
2. Locatie nieuwe amfibiepoelen

Bijlage 1
Stroomschema “Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke
ingrepen Flora- en Faunawet” (Dienst Regelingen, 2009)

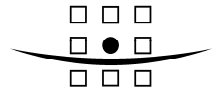

Stroomschema

Bijlage 2

Locatie nieuwe amfibiepoelen

ROYAL HASKONING

